

pišem, saj so bile tudi pri nas veselice. Omenjam le zato, da povdarim čudno dejstvo, ki je pri nas zelo redko. Veselica se je namreč izvršila popolnoma mirno brez vsakega kra-

vala, kar se pri nas ne dogaja vedno. Nekaj podobnega so poročali tudi iz drugih krajev. Se pač vidi, da so slabi časi, vsled tega je tudi manj veselja in mladostne razposajenosti.

razmerah točno določil in se morebiti tudi poboljšal. — Jaz.

Remšnik. Izobraževalno društvo vprizori 2 igri na Jurjevo nedeljo dne 22. aprila letos. Vabimo na izlet in na prireditev vse bližnje in daljne sosede! Hudi časi ovirajo marsikaj, a kar le moremo, storimo vsi. Mladina pridi na naš prijazni Remšnik in uživaj tu par uric poštenega razvedrila, da boš pozabila na težo sedanjih časov.

Sv. Bolfank v Slov. goricah. Katoliško prosvetno društvo je imelo na belo nedeljo lepo uspelo prireditev. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih knjig cerkveni knjižnici. Društvo se lepo razvija.

Negova. V nedeljo dne 6. maja t. l. ponovi dekliški odsek Katoliškega prosvetnega društva v Negovi krasno igro »Dve materii«, predigro, petje s spremljevanjem harmonija, kar vodi z vso skrbjo naš Mirko, organist. Vsa čast gre tudi dekletom, da so toliko noči žrtvovale za vaje, da se je to moglo prirediti. Dobro delate, kar pričajo množice ljudstva z vso zadovoljnostjo. Le vstrajajte in ne omagujte, vrlemu odboru pa želimo veliko sreče in uspeha za bodoče delovanje. Bog živi!

Velika Nedelja. Omeniti moramo lepo prosvetno delo naših fantov in deklet pod vodstvom našega vrlega učitelja g. Kotnika. Vprizorili so nam več iger, posebno pa je uspela igra »Legionarji«, ki so jo priredili na velikonočni pondeljek. Sedaj pripravljajo drugo. Le tako naprej po poti izobrazbe!

Št. Andraž pri Velenju. Ponovno vabimo domačine in sosede, da nas v nedeljo dne 22. t. m. posetijo v našem Društvenem domu, kjer priredi Katoliško prosvetno društvo žaloigro v osmih dejanjih »Prokleta«. Snov igre je tako pretresljiva, da bo vsakega do solz ganila. Ker bo predstava dolgo trajala, se prične točno ob treh popoldne; zato prosimo točne udeležbe. Med odmori bo igral domači tamburaški zbor. Vstopnina znaša: sedeži 5 Din, stojišča 3 Din, za deco 2 Din. Torej dne 22. aprila na veselo svidenje v Društvenem domu!

Št. Ilj pri Velenju. Tukašnji gasilci priredijo v nedeljo dne 22. aprila v prostorih osnovne šole Finžgarjevo tridejanko »Razvaline življenja«. Začetek ob treh popoldne. Prijatelji lepe igre vljudno vabljeni!

DRUŠTVENE VESTI

DEJAVNA VERA.

Jezernik Baltazar, kmet v Št. Ilju pri Velenju.

Dvajseto stoletje prinaša človeštvu nebroj življenjskih težav in stisk. V nekaterih razdobjih nastopajo takšni pojavi silneje in usodnejše, saj tudi bolezen vrši najrajše svoje razkrojevalno delo, ako je organizem oslabil ter nima dovolj odporne sile. Zavedati pa se moramo katoličani, kje je izvor temu. Razlog je v odpadu od Boga, mesto katerega so postavili malika: človeka in pa narod. V obeh je utelešen človeški napuh, ki se dviga zoper Boga in njegovo cerkev. Težke čase je preživljala katoliška cerkev za časa katakomb, hoteli so jo, kakor nekateri danes, popolnoma uničiti, nauk Gospodov izbrisati. Pa so se varali v svojih nakanah in upih. Prapor naše vere je razvit po zemeljskem površju. Križ, zastava našega upanja, znamenje našega rešenja in vstajenja, je zasajen na zemeljski obli. To še ne zadostuje. Kristusova beseda mora biti povsod merodajna, drugače na svetu ne bo boljše. Pred 1900 leti je Kristus Pilatu izjavil: »Zato sem rojen in sem zato prišel na svet, da dajem pričevanje resnici! Tudi mi moramo dati pričevanje resnici! Krščansko načelo moramo izvajati na vseh področjih življenja, zasebnega in javnega. To je dejavna vera, ali kakor ji danes rekajo: katoliška akcija. Sodelujmo z duhovniki, ki so najboljši sinovi cerkve in naroda. Opора bodimo našim duhovnikom pri njihovem naporem verskem in domoljubnem delu. Povsod in vsigdar zvesti, vztrajni sodelavci, zavedajoč se besed Učenikovih: »Kdor vas zaničuje, mene zaničuje! Ne hodimo skozi življenje z zavezanimi očmi ali s krinko pred obrazom! S tem samo pomagamo verskim nasprotnikom, da delajo postojanke med nami.

Naša katoliška akcija naj se opre na naša krščanska društva in tudi na dobre krščanske posameznike, zlasti na fante in dekleta. Je dovolj dela povsod, danes več ko kedaj poprej! Je pa tudi še dovolj moči. Ne podcenjujmo svojih moči, ysepovsod imejmo na vidiku naš končni cilj: prenovljenje našega javnega življenja v Kristusu in njegovi resnici. Točke našega delovnega programa so predvsem: verska vzgoja mladine, krščansko časopisje in dejavna ljubezen do bližnjega.

*

Odrom na deželi! V nekem kraju se je vršila igra. Čas in kraj poljubno. »Pa so ga liški polomili«, so potem govorili gledalci. Pokazati hočem na vzroke, ki vodijo do neuspeha in do koraka nazaj, mesto naprej. Vse je odvisno od režiserja in od vaj. Disciplina je pa vez in sila, ki vlada pri vajah, in pa samovzgoja. Vaja je napovedana za pol 8. uro; prvi pride ob osmih, zadnji, ki je režiser, ob pol devetih. Nato pol ure kramljajo, prečitajo pol igre in resnega dela je konec. Za tem se dva vozita s kolesi po širni dvoran, na odru trenirajo rokoborbo, po kotih se čeblja... Na pragu dvorane sloni in »se kuja« igralka; gospodična, ki je »iz usmiljenja« vzela glavno vlogo (druga je tako nobena ne bi izvedla), pa se ji je režiser zameril, ker ji je v neki kretnjici popravil. Sicer pa gospodična zna le glavne vloge igrati, pa še kako simpatična je na odru: rdečih lic, črnih oči, pisana ruta, zavezana nazaj, najfinejša obleka, svilene nogavice in svetle lakaste čevljičke... Prav kakor pravi narodna pesem: »Črno gleda, drobno gre, tista bo za me...« Njen soigralec mora biti seveda tisti, ki si ga ona izbere. Jasno je, da že ta pojav vsebino igre zamegli, tudi druge vloge stopijo nehote v ozadje. Če se pa to vse sklada z vsebino igre, ali je oseba za vlogo sploh »rojena«, se nihče ne vpraša. Vsi imajo mirno vest. Delajo pa moralno krivico, ker potvarjajo resnico in zmalikujejo življenje. To vse je seve pretirano, toda koliko, bo vsak sam po svojih

Odtrgana skala povzročila izredno nesrečo.

Na Norveškem v Tafiordu se je zrušila sirna skalnata stena v morje. Morje se je vsled prileta skale dvignilo, pljusnilo na suho in povzročilo po beležkah tamošnjega duhovnika naslednjo nesrečo: Okoli 3. ure zjutraj se je v vaseh okoli Tafiorde začelo silno bobnenje, nato pa so prvič prešli veliki valovi v zaliv. Pa njihova sila še ni bila največja in niso nikjer povzročili večje škode. Tudi drugi val še ni bil nevaren, toda takoj za njim je prišel tretji in najmočnejši, ki je z ogromno silo pljusnil do 7

Januš Golec:

15. nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Treba še pibiti, da so upepelili Kruci po Ljutomerskih goricah 160 vinskih hramov, kleti ter prešnic.

Mnogo ljutomerskih tržanov, Ormožancev, Velikonedelčanov in Središčanov se je zateklo v Ptuj, Maribor in Ruše. V Rušah so bivali precej časa kot begunci: ormoški župnik, velikonedeljski nadžupnik Maksimilijan Krajner in miklavški kaplan Jakob Kopriunšek.

V Ptuj so se silno bali Krucev, vendar ti niso udarili na močno utrjeno ter zavarovano mesto. Strah pred Kruci je tako premajal nekatere Ptujčane, da je bilo ob vesti: Kruci so v Ormožu! v Ptuj so vse na nogah in je uteklo mnogo meščanov v Maribor. Očetje minoriti so odpremili svojega na smrt bolanega gvardijana Gašparja Dietlna v vsej naglici iz ptujskega samostana na »Hamre« pri Monsbergu, kjer je umrl še isti dan po prepeljavi.

Bodi dovolj o grozodejstvih Krucev! Iz omenjenih najstrašnejših zločinov bo razumel čitatelj srditost muropoljske obrambe in maščevanja nad Kruci.

II

Čudno se bo zdelo čitateljem, ki so preleteli prvo poglavje kručevskih grozot, da se ne omenja nikjer med opustošenimi naselji Veržej. Ta je bil vendar Krucom najbližji in bil takorekoč obkoljen od sovražnih taborov. Veržejski s svojim staropreizkušenim stotnikom Karlom so vohali že precej pred usodepolnim vpadom, kaj bo doletelo prej ali slej Mursko polje. V očigled madžarski opasnosti so si utrdili svoje gnezdo in ga preskrbeli z živežem ter strelivom za slučaj oblege. Veržejski strelci so bili prvotno trdega mnenja, da bo pritisnil prvi naval na nje, saj na nje edine so lahko kuhali Kruci srd ter maščevalnost.

Ko je bil enkrat zavarovan Veržej, preskrbljen in pripravljen za napad, je mislil dobri Ropoša tudi na sosede. Kakor potujoč pridigar je hodil od vasi do vasi in oznanjal prihod sovraga z onstran Mure, ki bo tokrat prifrčal in se spustil na bogato Mursko polje kakor krdela požrešnih koblic.

Bohova pri Hočah. V nedeljo dne 8. aprila je prinedila gasilska četa na Bohovi s pomočjo svojega samaritanskega odseka prvo igro v gasilnem domu »Kakšen gospod, takšen sluga«. Po predstavi se je podal gasilec Tušak Josip v spremstvu svojega prijatelja na svoj dom. Čez nekaj časa je prišla k Tušakovim gđ. Justina Kozel iz Bohove. G. Tušak in njegov prijatelj sta jo povabila v sobo, naj gre poslušat radio. Ko so vsi trije sedeli v sobi, je g. Tušak razkazoval svoj samokres, ki se mu je nenadoma izprožil in zadel Justino Kozel v vrat tako nesrečno, da se je sirota čez par trenutkov mrtva zgrudila na tla. Obdukcija iste se je vršila dne 9. aprila ob 16. uri. Pogreb je bil ob zelo obilni udeležbi dne 10. aprila ob 17. uri. Naj bo pravični Bog nedolžni žrtvi milostljiv, ostalim domačim naše iskreno sožalje! — ~~Naš prijatelj, ki je bil v sobi, je bil v vrhu, ko se je nenadoma izprožil in zadel Justino Kozel v vrat tako nesrečno, da se je sirota čez par trenutkov mrtva zgrudila na tla. Obdukcija iste se je vršila dne 9. aprila ob 16. uri. Pogreb je bil ob zelo obilni udeležbi dne 10. aprila ob 17. uri. Naj bo pravični Bog nedolžni žrtvi milostljiv, ostalim domačim naše iskreno sožalje!~~

St. Peter pri Mariboru. Zadruga »Narodna knjiga« v Mariboru priredi v nedeljo dne 29. aprila pri nas razstavo dobre knjige. Razstava, ki bo združena s poučnim predavanjem o dobri knjigi in dobrem tisku, bo v župnišču. Na razstavo in predavanje se že danes opozarjajo Šentpeterčani. Naj takrat nobenden ne manjka.

St. Peter pri Mariboru. Probl ukinitvi, ozir. premestitvi orožniške postaje so vložili občani priziv, odnosno prošnjo, da se namera ne izvrši in da ostane sedež orožniške postaje še nadalje pri St. Petru. Sedež postaje se namerava prenesti v Košake. Tako bi Šentpeterčani izgubili eno za drugim. Sedaj pa je prišlo obvestilo, da se prošnja ni ugodilo. — Na cvetno nedeljo se je vršil sklep kmetijsko-gospodinjkega tečaja, katerega so vodile šolske sestre pod vodstvom sestre Gabriele. Je to že peti tovrsten tečaj in je iz teh tečajev že izšlo okrog 60 bodočih gospodinj. Sklepna slovesnost tečaja je pokazala, da so se dekleta mnogo koristnega in potrebnega za vsakda-

Trdovratno zapeko, katar debelega črevesa, napetosti, želodčne motnje, zastajanje krvi, nedelavnost jeter, zlato žilo, bolečino v kolkih odpravimo gotovo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice, če jo izpijemo zjutraj in zvečer malo čašico. Zdravniki strokovne veličine izpričujejo, da učinkuje »Franz Josefova« grenčica celo pri zdražljivem črevesju brez bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

nje življenje naučila. — Letos bo imela šentpeterska župnija po daljšem presledku zopet novomašnika. Novo mašo bo daroval kapucin Fr. Gabriel Škof. Zadnja nova maša je bila pri nas leta 1917. Daroval jo je sedanji župnik v Sromljah č. g. Štefan Stiper. — Za učitelja-voditelja osnovne šole pri Sv. Jerneju nad Muto je bil imenovan tukajšnji domačin Alojzij Senekovič. — Veliko pažnjo polagajo letos kmetovalci sadonosnikom. Obeta se nam in si tudi želimo bogato sadno letino. No, pa smo tudi potrebni, drugače bomo zadnje še pozabili, kakšen je denar, in tudi davkarji ni po volji, če smo brez denarja. — Na belo nedeljo so pa imeli naši sosede ob koncu župnije v Grušovi prav ljubko slovesnost. Tadan se je v vaški kapeli služila sv. maša, obenem je bil blagoslovljen nov zvon, katerega sta prikrbela s pomočjo vaščanov zakonca Damiš. Službo božjo je opravil ter imel prelep govor g. profesor Peter Kovačič iz Celja.

Črna pri Prevaljah. Veselo so zapeli iz visokih stolpnih lin velikonočni zvonovi v rano jutro, mogočno odmevali strelji topičev s holmov po tih dolini in budili Črnjane k velikonočnemu vstajenju. In sredi med ljubkim pritrkavanjem, med mogočnim bobnenjem topičev je za vedno nehalo biti blago srce gospe Tekle Drvodol, po domače Pušnice. Kdo ni poznal te blage duše? Svojim otrokom je bila nad vse skrbna, krščanska mati. Ob Slomšekovih »Drobtincah«, ob »Blažetu in Nežici« se je učila svoje otroke vzgajati. In njen trud ni bil zaman. Starejši sin Joža gospodari vzorno na domačem posestvu, kjer je rajna celih 26 let kot vdova delala, trpela in se mučila, da bi otrokom ohranila rodni dom; mlajši g. Lojze pa je izpolnil njeno tiho, srčno željo. Postal je duhovnik in sedaj kaplanuje na zelenem Štajerskem. V trplje-

nju, v nezgodah in nesrečah je iskala pomoči in tolažbe edinole ob presv. Srcu Jezusovem, v katero je neomajno zaupala. Kdo ni poznal rajne Pušnice? Črnški študenti so jo imeli za svojo dobro mater. Prvi obisk ob počitnicah je veljal njej. Ob teh prilikah je rajna marsikatero dobro seme položila v mlada dijaška srca. Poznali so rajno reveži, brez domci in brezposelni. Vsem je bila njena hiša odprta, za vse je imela odprte roke in sočutno srce. Kaj rada je delila miloščino po rokah svojih otrok. Tako je tudi tam vsadila v srce ljubezen do ubogih in ponižanih. Ljubila je tudi nad vse svojo farno cerkev. Da bi bila bližje cerkve, se je pred tremi leti preselila v vas, kjer je posedovala čedno hišico. Tukaj je živela s svojo sedemletno vnukinjo in se pripravljala za pot v večnost, kamor jo je na velikonočno jutro, ob pesmih zvonov, poklical naš Zveličar. Spavaj, spavaj sladko, duša blaga!

Rače-Fram. Obhajali smo veselo gostijo. Naš sosed Ivan Greif si je zbral za svojo življenjsko družico Terezijo Šmirmaul iz Frama. Zakonsko zvezo je blagoslovil ženinov stric vlč. g. župnik Ivan Greif iz Turnišča v Prekmurju. Ob tej priliki smo se spomnili tudi naših dijakov ter jim poslali za dijaško kuhinjo v Mariboru 176 Din. Bog ohrani mlada zakonca zdrava in srečna ter revežem naklonjena!

Sv. Barbara v Slov. goricah. Glede na trditev dopisa v »Slov. gospodarju« z dne 4. t. m. o 85% občinskih doklad ugotovljamo sledeče: Koliko bodo občinske doklade znašale, še ni natančno določeno. Da bodo visoke, je brez dvoma, to pa ni naša krivda, ampak v veliki meri krivda ene od komasiranih občin, katera nam je prepustila precejšnjo breme dolga. Uprava bo najbrž stala približno 15.000 Din, kar je v dopisu približno prav izračunano, pri čemer bodi ugotovljeno, da smo se poslužili najnižje zakonite mere. Naše načelo je in ostane: delati v blagor občine in vseh občinarjev.

Sv. Rupert v Slov. goricah. Velikonočna izdaja »Slovenca« je prinesla spis pod naslovom: »Na Šmarni gori ognjenika«. Vse se je zanimalo za to strašno nesrečo. Ker pa nas dopisnik tolaži in obeta, da se skriva v tej gori bogata zlata žila, smo si mislili, da bomo Slovenci kar čez noč postali bogati in bo tu-

Muropoljci Veržejcu niso verjeli. Celo smejali so se mu nekateri, češ, da bi rad igral nekako večjo vlogo nego je položaj »hauptmana« peščice veržejskih strelcev. Prigodilo se je, da so ga naravnost napodili z očitkom, da ga je strah za lastno kožo. On je že dvakrat hudo razdražil sršenovo gnezdo onstran Mure. Naj le opikajo Kruci njegove Veržejce, ker nad ostalimi Muropoljci se nimajo zakaj znašati. Povsod samo trmasta in gluha ušesa!

Pri toliki kratkovidnosti je mislil stari Ropoša: Bog je sebi najprej ustvaril brado. Bom pač oskrbel ter zavaroval pred nevarnostjo to, kar mi nalaga dolžnost.

Krenil je proti Jeruzalemu in k Sv. Miklavžu v prepričanju, da bi znala tokratna povodenj Krucev preseči muropoljsko ravan in se dvigniti v hribe. Podal se je k miklavškemu župniku g. Martinu Starihi, o katerem je šel glas, da je bil oficir pred posvečenjem v mašnika ter se je boril nešteto krat proti Turkom. Ze starejši gospod je bil priljubljen ter spoštovan daleč na okrog. Radi njegove življenske izkušnje so se zatekali k njemu ljudje po navete. Slovel je kot ranocelnik in zdravnik. V sili je bil takoj na uslugo,

če je bilo treba še tako daleč pohiteti k bolniku. Pijanci in pretepači so imeli strah pred njegovo goljatsko roko. Ako je prestavil brez najmanjšega napora z rokami poln polovnjak z enega gantnerja na drugega, je dvignil liki pero v zrak nakresanega razgrajča in mu odmeril prosto med nebom in zemljo na neimenovani del telesa, kar mu je šlo in ne škodilo.

Gospod Martin Stariha je poslušal pozorno starega stotnika, kaj da grozi Murskemu polju in najbrž tudi Ljutomerskim goricam. Takoj je bil pridobljen za izpeljavo obrambnega načrta. Pri krucevskem navalu ni šlo samo za varnost njega ter faranov, predvsem za največjo dobrotnico cerkve, revežev in cele miklavške župnije — za Vido na krasnem imanju na Jeruzalemskem griču!

Vojna izkušnja mu je narekovala, da v dolini in sploh nizko ležeči Miklavž ni za pretvorbo v tabor po tedanjih pojmih. Jeruzalem s svojim bajnim razgledom daleč na okrog je ustvarjen, da kljubuje sovražniku, če bi bilo treba mesece.

Župnik in oče sta mahnila v Jeruzalem do Vide na določitev bodočih utrdb in zakopov na licu mesta. Čisto smo pozabili na Vidovega sinčka, katerega

sto metrov daleč. Na poti je podri celo vas, za njim pa so ostale trašne razvaline. Pod stambami je ostalo še nekaj ranjenih, ki pa jim je zelo težko priskočiti na pomoč. Prizadeti sta dve vasi in je doslej ugotovljenih 40 človeških žrtev — med njimi 11 moških, 12 žensk in 17 otrok. Morski val je podri okoli 30 poslopij, 17 oseb še pogrešajo. Vlada je uvedla obsežno pomožno in reševalno akcijo.

Konjska zvestoba do groba.

Brock je bilo ime konju, na katerem je jezditel po bojnih poljanah stari general Artur Currie, bivši vrhovni poveljnik čet iz